

NOVO MESTO, 7. 5. 1980

LETO X. * IZREDNA ŠTEVILKA

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne oblačil LABOD Novo mesto — Izhaja vsako tretjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož, tehnični urednik: Marjan Moškon — Grafična priprava: ČZP Dolenjski list, tiska Knjižgotisk, Novo mesto

labod

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI TOVARNE OBLAČIL LABOD NOVO MESTO

TITO bo vedno z nami

Končala se je pot velikega voditelja, plemenitega človeka, vizionarja, učitelja. Vse nam je bil, ob teh žalostnih dneh pa spoznavamo, da je naš TITO tudi širnemu svetu pomenil in tudi vedno bo pomenil vez, ki bo združevala. Postal je sinonim za mir, za modrost, za enakopravnost in sožitje.

Veličina Titovih del je mogočna in sega iz težke preteklosti daleč v bodočnost. Kot luči so njegova dejanja, kot smerokazi so njegove ideje. Ob tej mogočnosti pa slehernemu Jugoslovancu vstaja pred očmi predvsem Titova podoba delavca, dragega tovariša prijatelja in človeka. Združeval je v sebi in v svojih delih toliko genija, da se s spoštovanjem priklanja njegovemu spominu cel svet in toliko skromnosti in preprostosti hkrati, da je najbližji vsem nam, ki tvorimo njegovo Jugoslavijo. S svojim življenjem je pokazal kako moramo delati in kako naj živimo. Hoditi po tej poti pa pomeni biti človek v najmogočnejšem in najplemenitejšem smislu te besede. To bomo dosegli le s svojim delom, z našim tovarištvom do sodelavca, sočloveka, do sveta, z našo ustvarjalnostjo in skromnostjo.

Najraje je tovariš Tito odšel med delavce in tudi med šiviljami je bil pogost in najdražji gost.

TITO - naša preteklost in bodočnost

Umrl je tovariš Tito.

Cetrtega maja 1980 je ob 15.05 v Ljubljani prenehalo biti veliko srce predsednika Socialistične federativne republike Jugoslavije in predsednika predsedstva SFRJ, predsednika Zveze komunistov Jugoslavije, maršala Jugoslavije in vrhovnega poveljnika oboroženih sil SFRJ tovariša Josipa Broza-Tita.

Česar smo se bali zadnje mesece, se je zgodilo: huda bolečina in globoka žalost sta pretresli vse Jugoslovane. Od srca do srca, od ust do ust slehernega našega državljana, delavca, vojaka in nekdanjega bojnega tovariša, aktivista, kmeta, izobraženca, slehernega ustvarjalca, dekleta in matere, otroka, pionirja in mladince je potovala šepetajoča bolečina: tovariša Tita ni več med nami.

Najgloblja žalost nas je ovila, za ljubljanim predsednikom Titom je zajokala vsa domovina. Kot v filmu smo v hipu obudili nanj nepozabni spomin. Zaživel je pred nami kot otrok in pastirček v rodnem Kumrovcu, sin Slovenke in zagorskega kmetiča, kovinarski vajenec in pomočnik, z 18 leti že član socialnodemokratske stranke Hrvatske in Slovenije. Od 1910 dalje je nepretrgoma sodeloval v političnih demonstracijah, delavskih stavkah in drugih oblikah revolucionarnega boja. Kot

delavec je prepotoval naše in tuje kraje, bil ranjen in ujet na ruskem bojišču v Karpatih, bil borec enot Rdeče garde, od koder se je oktobra 1920 vrnil v Zagreb. Kot mlad komunist je neutrudno delal med delavci, bil zaprt, šel v ilegalo in znova v zapore. Učil in šolal se je na mednarodni leninski šoli v Moskvi, leta 1937 pa je prevzel najodgovornejšo nalogo v svojem življenju. Postal je generalni sekretar CK KPJ. Pripravljal je komunistično partijo Jugoslavije za bližajočo se vojno proti fašizmu. Leta 1941 je KPJ pod njegovim vodstvom dvignila za stavo revolucije, za njim pa so šli jugoslovanski narodi v svoj najusodnejši zgodovinski boj - za socialno in nacionalno osvoboditev.

Pod Titovim vodstvom so sredi boja rasli prvi odbori nove ljudske oblasti. Na dveh zasedanjih AVNOJ so zrasli pravni temelji nove Jugoslavije. Z njim vred smo prestali neutemeljene in krivične napade z leve in desne v prvih povojnih letih in preživeli tako politično kot gospodarsko blokado naše domovine.

Na pobudo tovariša Tita je ljudska skupščina FLRJ 26. junija 1950 odprla novo poglavje v socialističnem razvoju Jugoslavije na temeljih samoupravljanja. Josip Broz Tito je bil 14. januarja 1953

izvoljen za prvega predsednika naše republike in je po volji ljudstva ostal to vse do konca svojega plemenitega življenja.

Od 1954 je tovariš Tito polagal temelje načel za mirno-ljubno aktivno koeksistenco držav, ki so se odločile za življenje brez prisile blokov, ki so začeli čedalje nevarneje ogrožati svetovni mir. Nenehno se je s KPJ in nato z ZKJ uspešno boril za zmago miro-ljubnega sožitja vseh naprednih sil na svetu. Večina držav in prebivalcev vseh celin sveta je prisluhnila tej novi politiki, se ji začela pridruževati in jo podpira naprej. Svet je že davno spoznal Titovo Jugoslavijo, jo spoštuje, ceni in upošteva.

Takšna je pred nami danes Titova življenjska pot in njegovo snovanje: bil je in ostal bo graditelj Zveze komunistov, nove Jugoslavije in gibanja neuvrščenosti. Njegovo ime označuje v enem samem tri neločljive pojme: izjemno osebnost, socialistično Jugoslavijo, nas vse.

Lani je ob odkritju bronaste gube poprsja svoje matere pred osnovno šolo v kozjanski vasi Bistrica ob Sotli dejal zbrani mladini in množici domačinov:

„Vidite, jaz sem moral delati že od svojega šestega leta pa vse do danes. Šel sem skozi vsa obdobja, skozi vse težave, skozi katere lahko gre človek. Preživel sem dve vojni. V prvi sem bil vojak in podoficir, v drugi pa sem poveljeval.

Vse sem si pridobil sam, sam sem se vzgajal in izgrajeval. To je bilo tisto, kar mi je dala mati...“

Tovariš Tito je 60 let krepil in vodil našo partijo, tri in pol desetletja je stal na čelu naše države. Pred dobrim letom je ob proslavi 35-letnice bitke na

Neretvi dejal zbranim soborcem:

„Sicer pa lahko kdo zares vpraša: kako je mogoče, da ta človek v 87. letu še zmeraj hodi tako pokončno? Lahko vam odgovorim na to. V najbolj zgodnji mladosti sem stopil v revolucionarno gibanje. Revolucija pa terja vsestransko zavzetost, neutrudno delo, brez ustavljanja, in to človeka ohranja in ga tako rekoč nese naprej...“

Takšna je bila življenjska pot tovariša Tita, delavca, borca za novi svet, heroja vojne in heroja miru. Z njim smo zmagovali v vseh bojih za lepše življenje in svobodo ljudi. On nas je popeljal v enkratni boj za neodvisnost in enotnost države, bil je vodja vseh naših naporov za mir in sodelovanje med narodi vsega sveta. Za vedno bo zapisan v zgodovini sedanjih kot prihodnjih rodov, ki bodo pokončno nadaljevali njegovo pot.

Tovariš Tito živi naprej v srcih vseh ljudi naše domovine. Njegov svetel zgled nas bo vodil pri uresničevanju vseh nadaljnjih nalog naše samoupravne socialistične družbe.

Enotni in neomajni ostajamo na njegovi poti. Tovariš Tito je bil, je in ostane eno z nami: poosebljenje nove Jugoslavije, naše domovine, nove družbe in nenehne ustvarjalne moči ljudskih množic, iz katerih je izšel in zanje živel do zadnje ure svojega velikega življenja.

Največji sin naših narodov, legendarni junak, poveljnik in državnik, prijatelj otrok in učitelj mladine, „državljan vsega sveta“, prvi vojak naše revolucije in povojne graditve, neomajen komunistični voditelj in najbolj priljubljen Jugoslovan živi med nami naprej. Bili smo in ostajamo njegovi.

Tito - naša preteklost in bodočnost. N. S.

besede so premalo

„Tovarišu Titu se lahko oddolžimo le, če vztrajamo in nadaljujemo njegovo pot.” To je povzetek misli iz razgovora z aktivnimi borci NOB – člani delovnih enot Laboda v Novem mestu ob smrti našega dragega predsednika.

Aktivni borci NOV – partizanskih odredov Jugoslavije spadajo danes že med starejše generacije. Večina njih se pomika v starost 60 let, iz dneva v dan se zmanjšujejo njihove vrste, vedno manj jih je še aktivnih v delovnih organizacijah.

Čeprav smo kolektiv, ki ga pretežno sestavljajo žene in dekleta mlajših let, smo se v tem trenutku bolečine in žalosti za tovaršem Titom, želeli približati njegovemu liku tudi preko udeležencev partizanske vojske. Naše sodelavce – bivše borce NOB smo povprašali kako so sprejeli vest o smrti našega predsednika in kako živi v njihovem spominu.

Tov. Milan Ilič: „V nedeljo smo imeli veliko obiskov in tudi moji vnuki so bili pri nas. Sredi praznične razigranosti nas je doletela vest o smrti tovariša Tita. Zajokali smo – odrasli in otroci in ta žalost nas bo že dolgo, dolgo spremljala. Ponosen sem, da sem bil borec Titove vojske. Tudi po končani vojni sem ostal med vojaki. Šolal sem se na vojni akademiji. Spomnim se oktobra meseca leta 1945, ko je v naš razred vstopil tovariš Tito. Ni bil najavljen in nihče ga ni pričakoval, zato je bilo naše navdušenje še toliko večje. Imeli smo uro ruščine in tovariš Tito nas je nagovoril v tem jeziku, da ne bi zmotil pouka. Kasneje nam je dejal, da je naša velika naloga opravljena, saj smo izbojevali svobodo, čaka pa nas še ena – prav tako pomembna naloga – končati moramo šolanje in usposobiti našo armijo glede na ekonomsko možnost SFRJ. Tako je bilo moje prvo srečanje z našim maršalom in ta dan nosim v sebi kot moj najdražji dan. Še sem ga srečal na partizanskem Rogu, ko je naš bataljon izvajal bojno streljanje in leta 1958 ob otvoritvi avtoceste v Novem

mestu. To so moji najlepši spomini.”

Tov. Ante Martinovič: „Kako sem sprejel vest o smrti tovariša Tita? Žalostno, tako žalostno da tega niti ne znam izraziti. Te dni mi še bolj kot sicer prihajajo pred oči slike iz našega boja. Živo se spomnim mojega srečanja s Titom. Bilo je leta 1943 v Tičevu, tik pred napadom na Drvar. Bil sem partizanski kurir in veliko sem že slišal o našem Titu, zato sem bil nadvse ponosen, ko sem stal pred njim. Tisti občutki občudovanja in ponosa pa so me spremljali ob vseh nadaljnjih srečanjih. Po napadu na Drvar smo vsi, ki smo se zatekli v okoliške kraje z veliko skrbjo povpraševali kako je s tovaršem Titom, je zdrav, je preživel. Ta naša ljubezen in skrb za dragega voditelja pa je ostala in rasla z nami.

Med moje najlepše spomine spadajo srečanja s Titom, ki so bila še v Livnu, v Beogradu, na Otočcu in ob obisku Okroglice, ko sem bil v vipavskem domu JLA na skupnem kosilu z našim maršalom.

Ob Titovi smrti ne morem izraziti žalosti z besedami premalo jih je in preskromne so.”

Tov. Zdravko Petan

Štirje prosti dnevi ob 1. maju so mi dali možnost, da sem se zlasti zadnja dva dni ves predal fizičnemu delu v vinogradu. V svet zadovoljstva pa me je spravilo tudi zdravniško sporo-

čilo, da se je zdravje tovariša Tita rahlo izboljšalo.

Zaradi tega me je vest o njegovi smrti toliko bolj presunila. Misli so mi pohitele na njegovo življenjsko pot, ki se je pričela 30 let prej kot moja.

Njegov rojstni Kumrovec, ki ga v mladosti nisem poznal, pa čeprav je oddaljen le nekaj ur hoda od moje rojstne vasi, mi je bil blizu kot še nikoli.

Njegovi zgledi, s katerimi me je vedno navdihoval, učil in mobiliziral so mi potrdili prepričanje, da je le z dejanji mogoče dokazati kakšni smo in komu pripadamo.

Prevzel me je ponos in zadoščenje, da sem državljan Titove Jugoslavije, da pripadam tisti generaciji, ki je imela priliko in dolžnost bojevati se v Titovi partizanski vojski in ustvarjati pri izgradnji nove Jugoslavije in Samoupravne socialistične družbe pod njegovim vodstvom.

Pogledi nazaj na delež tovariša Tita v več kot 50 letni dobi, odkar se zavedam svojega obstoja, mi odpirajo neizčrpno zakladnico za nova spoznanja in moči, da bi si ustvarjali resnični svet miru, enakopravnosti in dostojanstva človeka, kot ga je s svojimi dejanji in vizijami začrtal tovariš Tito. Naš dolg do njega je, da gremo po njegovi poti.

Tov. Dimitar Perić

„Šestnajstletnik – aktivni udeleženec NOB bi težko ute-

meljeval, da je bil razlog njegove odločitve za vključitev v prvi polovici leta 1943 v vseljidsko revolucijo, posebna – prehodna revolucionarna pripadnost, ampak občutek pravičnosti takega boja so prav gotovo bili odločilni za takšno opredelitev v takratnih razmerah. Šele v partizanski enoti sem zvedel, da ta boj vodi KPJ pod vodstvom tovariša Tita. Od takrat naprej je to ime bilo in bo ostalo poseben izvor navdiha za vsa dejanja, ki sem jih zvestno in po svojih možnosti opravljal s posebnim občutkom, da s tem sodelujem in prispevam pri uveljavljanju svobode in enakopravnosti naših narodov in narodnosti in načela miroljubnega sožitja med vsemi narodi sveta.

Res je, da nisem imel sreče, da bi slučajno srečal tovariša Tita v vojni, čeprav sem o tem sanjaril kot vsak partizan. Vendar se mi je zdelo, da to ni tako pomembno saj je bil Tito v vsakem trenutku v meni in z menoj.

Nekega jesenskega dne leta 1944 me je poklical moj komandant in mi povedal, da sem še z enim tovaršem iz naše enote, določen za vojaško – Titovo akademijo v Beogradu. Peš pot – skozi vojaška sovražna oporišča, čeprav več kot 500 km dolga, se je nam zdela enostavna; ker smo bili prepričani, da se bomo tam srečali s tovaršem Titom, da ga bomo videli in tako je tudi bilo. Prišel je eden od najlepših dni v mojem življenju – Tito je vršil smotro naše enote, ki se je pripravljala za prvo prvomajsko parado v osvobojenem Beogradu. Ta trenutek ni mogoče opisati, doživetje je bilo pregloboko.

Drugič sem imel priložnost videti Tita leta 1957, ko sem bil udeleženec sedmega kongresa ZKJ v Ljubljani. Poslušati Titove govore je nekaj posebnega, vendar biti v prostoru kjer on govori, je še veliko več. V posebnem spominu mi je ostal del njegovega enkratnega govora, ki je bil namenjen boju za mir in zoper atomsko oborožitev.

Ko se rodimo nosimo v sebi tudi smrt, toda s Titom je drugače – on je in vedno bo z nami. Njegova dejanja bodo stalno vodilo za razvoj naše samoupravne družbe in mednarodnih odnosov in še več, ta dejanja si ne moremo prilastiti le mi Jugoslovani, ker so postala simbol vseh, ki ljubijo mir in svobodo, simbol enakopravnosti velikih in malih, ne glede na narodno, versko ali samo pripadnost.

Najlepši, najdražji spomin in največje darilo, ki sem ga prejela za družbenopolitično delo, je srečanje s tovaršem Titom. To je bilo za 68. rojstni dan najbolj priljubljenega človeka v Jugoslaviji in v svetu. Vest, da bom v slovenski delegaciji mladine me je prav v teh dneh pred dvajsetimi leti razveselila, zato so me ti spomini v teh otožnih urah še bolj oživeli in ostali bodo nepozabni. Tito bo ostal v meni zgodovinska legenda, predvsem pa človek, ki je navdihnil vse nas z močno voljo do življenja, do dela ter bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.” je zapisala Dragica Nenadić.

Socializem gradimo za človeka

„... Tovariši in tovarišice, mladinci in mladinke, meščani in meščanke Novega mesta! Mi, ki smo prišli danes sem in ki smo navzoči na tej proslavi, se veselimo skupaj z našo mladino, ki ji je uspelo v tako kratkem času zgraditi naši skupnosti tako velik objekt, in čutimo, da bo bodočnost naše države, nadaljnja izgradnja naše države in njeno življenje prišlo v zelo sposobne in dobre roke. Ni se nam treba več bati in vpraševati, kaj bo jutri, ko nas ne bo. Glejte mlado generacijo, glejte te mlade! Vi boste znali iti naprej po poti, ki je določena in zaznamovana s krvjo in kostmi borcev v našem narodnoosvobodilnem boju, po poti, ki so jo zaznamovali člani naše Komunistične partije še pred vojno in med vojno, in na kateri danes vlagajo vse svoje sposobnosti vaši odrasli tovariši. In to je tisto, kar nas napolnjuje z največjim zadovoljstvom, občutek sreče zaradi tega, ker imamo tako mladino, ki bo znala voditi Jugoslavijo v tisti smeri, ki ji je določena.

Tovariši in tovarišice! V naši državi bomo morali izvesti še mnogo raznih nalog. Vsako leto mislimo, da bomo storili še to in to, pa da nam bo poslej laže.

Nekako pa se vedno pokaže, ko končujemo eno ali drugo stvar, da nam je treba še več. Zato se naši ljudje ne bi smeli čuditi, da ne bo časa za to, da bi prekrizali roke in rekli, da smo dovolj storili. Ne, vse dokler bomo dihalo in dokler bomo imeli sposobnosti, bomo morali vlagati svoje sile, da bomo uresničili tisto, kar moremo za sedanje in za bodoče generacije in da gremo zdaj in v prihodnje z istimi težnjami naprej...“

Iz govora predsednika Tita 50.000-glavi množici na Glavnem trgu v Novem mestu v nedeljo, 23. 11. 1958 – ob otvoritvi avtomobilske ceste Ljubljana–Zagreb.

Tovariš Tito si je na zagrebškem velesejmu leta 1967 z zanimanjem ogledoval naše izdelke.

Težko smo sprejeli vest o smrti tov. Tita. Misel se je ustavila in solza je silila v oko. Končala se je pot velikega človeka in velikega borca za mir, enakopravnost in za vse kar človeku daje dostojanstvo.

Izgubili smo človeka, ki je bil blizu ne samo nam Jugoslovanom kot naš najbližji in najdražji človek, pač pa ga po njegovih velikih delih pozna in ljubi ves napredni in svobodomiselni svet.

V mračni preteklosti je stopil na borbeno pot in herojsko pripeljal v svetlejšo prihodnost vse narode in narodnosti Jugoslavije, da se je Jugoslavija dvignila iz socialno in nacionalno brezpravne množice delavcev in kmetov v trdno, svobodno in srečno socialistično deželo, katere politika je vzgled mnogim državam sveta.

S svojim velikim življenjem polnim borb, odrekanih, vztrajnosti, vere in moči, s tem mogočnim življenjem nam je dal toliko bogastva in sreče, da je spričo njegove smrti naša žalost še toliko težja.

Vendar smo v tej nemi bolečini vsi skupaj trdno postavljeni na Titovo pot, oplemeniteni s Titovimi mislimi in ustvarjalnostjo, ki nas bo vodila tudi v prihodnost. Vseskozi bo z nami naš Tito. Ponosni smo, da smo del življenja, ki ga je tovariš Tito oblikoval v najvišjo obliko sožitja, enakopravnosti in spoštovanja. Ponosni smo na njegovo veliko delo, in nanj kot na državljana sveta. S tem našim globokim razumskim občudovanjem pa se prepleta iskrena in velika ljubezen, kakršno lahko čutimo le do naših najbližjih in najljubših.

Delavci LABODA obljublamo, da bomo z vsemi delovnimi ljudmi in z vso Jugoslavijo, sledili Titovim ciljem, idejam in njegovi poti za katero vemo, da je edina pravilna.

V težki žalosti se poslavljamo od našega dragega učitelja in hvaležni smo mu za vse, kar nam je dal in kar nas je naučil.

*Vedno bo z nami.
Slava mu!*

Novo mesto, 5. 5. 1980

*Delovni kolektiv
„LABOD“
Novo mesto*

Zgled, ki nas bo večno spodbujal

V vsem, kar Jugoslavija danes je, na kar smo lahko ponosni, kar razvijamo in kar smo pripravljene z vsemi silami braniti – je Titovo delo: socialistična federativna skupnost enakopravnih narodov in narodnosti, bratstvo in enotnost, socialistično samoupravljanje, neuvrščenost, naša neodvisnost, napredek in izgradnja naše dežele, trdnost naše vojske, splošni ljudski odpor in družbena samozaščita – v vsem tem je revolucionarni in ustvarjalni Titov genij.

Bil je pogumen, vztrajen, pravičen in človeški. Vsi smo ponosni na Titov zgodovinski lik. Tito ni samo heroj osvobodilne vojne ter arhitekt socialistične izgradnje, je še mnogo več – simbol, inspiracija, zgled, ki spodbuja in daje pogum. Tito je in ostaja neusahljiv vir revolucionarnih navdihov.

TITO: „Deloval bom za enotnost, od vrha do spodaj, od najvišjega voditelja prav do navadnega občana.“

Dediščina poldruge milijarde ljudi: neizbrisno potrdilo Titovega vztrajnega, načelnega, doslednega boja.

Bojovník za nacionalno in socialno neodvisnost, graditelj gibanja neuvrščenih in strateg miru na svetu.